

Branimira Marić Ivandija¹

pregledni rad

Božićna zvijezda i Božićni kaktus

Božićna zvijezda

Simbol je slavlja i veselja, a prihvaćena je kao jedan od simbola kršćanskog blagdana. Spada u porodicu mlječika – *Euphorbiaceae*. Samoniklo raste u vlažnim i subtropskim područjima Meksika i Centralne Amerike i na tim područjima naraste i do 3 m visine. Kod nas se uzgaja u plastenicima, staklenicima i stambenim prostorima te naraste 40 do 70 cm. Ima zelene listove, žute cvjetove na vrhu grančica i brakteje koje su obojene crvenom, ružičastom, bijelom bojom (ovisno o hibridu) te njima privlače insekte koji oprašuju cvjetove. Cvijet se sastoji od sitnih žutih kumuški i prašnika u sredini koje okružuju preobraženi listovi ili brakteje koji čine biljku privlačnom.

To je biljka koja voli vlagu u zraku i korijenu, ne podnosi suhi zrak tako da u prostorijama s centralnim grijanjem treba barem jednom dnevno poprskati, jer bi u suprotnom mogla izgubiti lišće i pri dnu stabljike ostati gola. Prska se samo po zelenim listovima, a ne po obojenim braktejama. Voli rahlu i dobro pognojenu zemlju kojoj se dodaje malo pijeska zbog bolje drenaže. Voli svjetlo pa je važno da bude na izvoru svjetla, ali ne direktno na suncu.

Zimi treba toplo i svijetlo mjesto, malo gnojiva i redovito zalijevanje odstajalom vodom. Temperatura u prostoriji trebala bi biti oko 20°C. Ne podnosi temperature niže od 15°C i zato se preporučuje da se ne kupuje na mjestima gdje je izložena vanjskim uvjetima. U vrijeme cvatnje potrebno je biljku prihraniti svaka 2 tjedna.

Biljka se može sačuvati tako da se nakon što joj otpadnu listovi, brakteje odrežu na visinu 10 cm kako bi potaknuli cvatnju za iduću godinu i smjesti se na hladno mjesto. U proljeće se presadi u novi supstrat i počne s redovitim zalijevanjem. Odrezane se grane mogu iskoristiti kao reznice koje se lako ukorjenjuju. Preko ljeta mora biti na sjenovitom otvorenom mjestu.

Božićna je zvijezda biljka kratkog dana, što znači da joj treba manje od 10 sati svjetla dnevno. Prilikom orezivanja treba koristiti zaštitne rukavice zbog mliječnog soka koji je otrovan i nadražuje kožu.

Ako listovi žute, otpadaju i suše se, kriva je visoka temperatura, pretamno mjesto ili suhi

zrak, a ako biljka klone, kriv je propuh ili prehladna prostorija. Ako se listovi izobličie i ako su ljepljivi, treba ih poprskati sistemičnim insekticidom. Listove koji su srebrno prošarani treba uništiti jer su zaraženi virusom.

Prema legendi, ta predivna biljka svoju ljepotu duguje boginji kojoj je zbog nesretne ljubavi puklo srce, a iz kapljica krvi izrastao je cvijet crvene boje. Prema

drugoj legendi, Božićna zvijezda je nastala iz molitve dvoje djece, Marije i Pabla koji su bili siromašni i nisu mogli kupiti poklon malom Isusu te su na Badnjak na putu prema crkvi ubrali buket poljskog cvijeća sa zelenim listovima, U trenutku dok su biljke stavljali oko jaslica, zeleni listovi su se pretvorili u sjajne crvene latice.

Božićni kaktus

Porijsklom je iz Sjeverne, Južne i Srednje Amerike, sukulent je, tj. biljka sa sočnim tkivom stabljike i lišća, a često i korijena, što omogućuje zadržavanje vlage. Pripada porodici *Cactaceae*.

Ima plosnatu nazubljenu stabljiku na čijem se vrhu zimi razvija egzotični cvijet nalik trubici dug i do 7,5 cm. Stabljika je sastavljena od malih članaka u kojima skuplja vodu i ona raste više u širinu nego u visinu. Cvijet je zvonolik, a boja varira od boje trešnje, ljubičasto-ružičaste, ružičaste, crvene i bijele, cvijet ima dva reda uvijenih latica, a prašničke niti i tučak izbačeni su prema van. Pripada biljkama kratkog dana.

Stalno ga treba držati na istom mjestu, ne smije se micati niti okretati, treba ga zalijevati redovito, držati na svijetlom mjestu i prihranjivati svaki drugi mjesec. Zahtijeva oko 50 do 60% vlage. Polovicom listopada treba ga pustiti da miruje kako ne bi odbacio pupove i cvjetove, u to vrijeme ga ne treba gnojiti, a zalijeva se jako malo jer pretjerano zalijevanje uzrokuje propadanje biljke. U kasno ljeto, potrebno ga je prihraniti kako bi procvao oko Božića. Cvjetovi mogu otpasti zbog pretjeranog zalijevanja, nedostatka vlage ili nedostatka svjetla.

Lako se ukorjenjuje tako da je potrebno izboj zabosti u zemlju i tijekom nekoliko tjedana razvit će se novi izboji. Kad prođe opasnost od mraza, može biti vani, ali kad temperature padnu ispod 18°C, unosi se u kuću.

¹ dipl. ing. agr. Branimira Marić Ivandija